

Қазақстан Республикасы халқының орта есеппен жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табысы

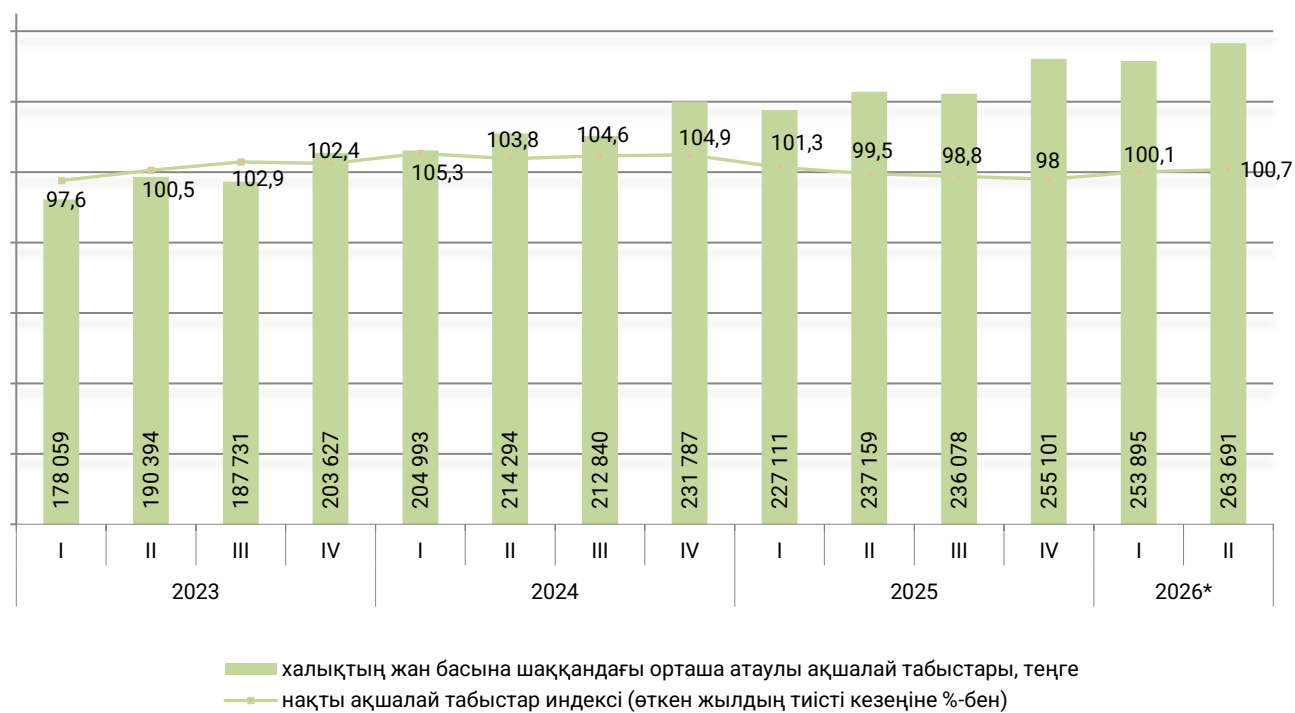
Жариялау күні: 02.10.2026
Келесі жариялау күні: 28.12.2026

- 1. Түйінді тұстар
- 2. Тоқсандағы жан басына шаққандағы орташа атаулы және нақты ақшалай табыстар
- 2. Глоссарий
- 3. Әдістемелік түсініктемелер
- 4. Пайдалы сілтемелер

1. Түйінді тұстар

2026 жылғы II тоқсандағы бағалау бойынша халықтың жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табыстары айына 263691 теңгені құрады, бұл 2025 жылғы II тоқсанмен салыстырғанда 11,2%-ға жоғары, көрсетілген кезеңде нақты ақшалай табыстар 0,7%-ға өсті.

Тоқсандар бойынша халықтың атаулы және нақты ақшалай табыстары

2. Тоқсандағы жан басына шаққандағы орташа атаулы және нақты ақшалай табыстар

2026 жылғы II тоқсанда Қазақстан Республикасындағы халықтың орта есеппен жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыстары айына 263691 теңгені құрады және 2025 жылғы II тоқсанмен салыстырғанда 11,2%-ға өсті. Осы кезеңнің тұтыну бағаларының индексын (10,4%) ескере отырып, халықтың ақшалай табыстары нақты мәнде 0,7%-ға өсті.

Халықтың атаулы және нақты ақшалай табыстары (бағалау)

	Халықтың орта есеппен жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыстары, теңге		2026 жылғы II тоқсан 2025 жылғы II тоқсанға, пайызбен	
	2026 жылғы II тоқсан	2025 жылғы II тоқсан	атаулы	нақты
Қазақстан Республикасы	263 691	237 159	111,2	100,7
Абай	232 676	210 195	110,7	100,4
Ақмола	240 609	212 084	113,4	100,8

Ақтөбе	237 753	212 279	112,0	101,4
Алматы	197 279	175 677	112,3	101,3
Атырау	304 479	309 092	98,5	88,2
Батыс Қазақстан	234 422	217 519	107,8	97,7
Жамбыл	179 360	168 660	106,3	96,2
Жетісу	180 101	172 082	104,7	93,8
Қарағанды	286 829	256 931	111,6	102,2
Қостанай	262 497	230 396	113,9	103,1
Қызылорда	188 788	176 009	107,3	96,8
Маңғыстау	289 938	278 367	104,2	93,6
Павлодар	287 897	261 232	110,2	99,3
Солтүстік Қазақстан	232 657	206 196	112,8	99,6
Түркістан	152 711	135 248	112,9	101,5
Ұлытау	313 488	302 771	103,5	91,5
Шығыс Қазақстан	293 783	257 663	114,0	103,3
Астана қаласы	365 451	336 149	108,7	99,4
Алматы қаласы	427 584	373 848	114,4	104,7
Шымкент қаласы	169 512	154 286	109,9	99,8
Мах	427 584	373 848	114,4	104,7
Min	152 711	135 248	98,5	88,2
Max /Min, раз	2,8	2,8	1,2	1,2

2026 жылғы II тоқсанда халықтың орта есеппен жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыстарының ең жоғары мәні Алматы қаласында (427584 теңге) және Астана (365451 теңге) қаласында тіркелген.

Өңірлер бөлінісінде өткен жылдың тиісті тоқсанымен салыстырғанда атаулы ақшалай табыстардың ең үлкен өсімі Алматы қаласында – 14,4% тіркелді.

* Алдын ала деректер. Дереккөздердің нақтылануына байланысты деректер қайта есептеледі.

Динамикалық кестелер:

- [1. Халықтың жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табыстары \(тоқсандық\)](#)
- [2. Атаулы ақшалай табыстар индексі \(тоқсандық\)](#)
- [3. Нақты ақшалай табыстар индексі \(тоқсандық\)](#)

3. Глоссарий

Халықтың атаулы ақшалай табыстары (бағалау) - халықтың ағымдағы тұтынуға, өндірістік қызметке және жинақтауға бағыттайтын ақшалай қаражаты;

Атаулы ақшалай табыстар индексі-базистік кезеңмен салыстырғанда есепті кезеңдегі атаулы ақшалай табыстардың өзгеруін сипаттайтын салыстырмалы көрсеткіш;

Нақты ақшалай табыстар индексі-базистік кезеңмен салыстырғанда есепті кезеңдегі бағалардың өзгеруін ескере отырып, атаулы ақшалай табыстардың өзгеруін сипаттайтын салыстырмалы көрсеткіш;

Жалдамалы жұмыспен қамтудан түсетін табыс - жалақы, көтермелеу төлемінің барлық түрлері, жалақыға үстемеақылар, жұмыскерлер жұмыс орны бойынша алатын алымдар, сыйақылар мен жәрдемақылар;

Қызметкерлердің жалақысы (еңбекақы) қоры-ұйымдар есептеген жиынтық ақшалай қаражат, сондай-ақ салықтар мен басқа да ұстап қалуларды (табыс салығы) ескере отырып, қызметкерлердің еңбегіне ақы төлеу үшін ақшалай бірлікке аударылған заттай нысандағы қаражат (лауазымдық айлықақылар (тарифтік мөлшерлемелер), қосымша ақылар, үстемеақылар, сыйақылар, ынталандырушы және өтемдік сипаттағы төлемдер) міндетті зейнетақы жарналары), оларды қаржыландыру көзіне және нақты төлеу мерзіміне қарамастан;

Өзін-өзі жұмыспен қамтудан түсетін табыс-өзін-өзі жұмыспен қамту негізінде тауарлар мен қызметтерді өндіруден алынатын ақшалай және заттай нысандағы табыс;

Тұтыну бағаларының индексі (ТБИ) – халықтың жеке тұтыну үшін сатып алатын тауарлары мен қызметтерінің тіркелген себетіне бағалардың орташа деңгейінің уақыт бойынша өзгеруін сипаттайтын көрсеткіш.

4. Әдістемелік түсініктемелер

Халықтың жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табыстары туралы ақпарат Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитеті Төрағасының 2016 жылғы 21 қыркүйектегі № 214 бұйрығымен бекітілген, Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2016 жылғы 21 қазанда № 14350 болып тіркелген, халықтың атаулы ақшалай табыстарын есептеу (бағалау) жөніндегі әдістемеге сәйкес ай сайынғы, тоқсан сайынғы және жылдық негізде қалыптастырылады.

Жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табыс көрсеткішін есептеу макро деңгейде халықтың табысы – жалдамалы жұмыспен қамтудан түсетін табыстар (жалақы), дербес жұмыспен қамтудан түсетін табыстар, төленген әлеуметтік трансферттер, басқа да табыстар туралы барлық деректерді (статистикалық және әкімшілік) біріктіру жолымен жүзеге асырылады, өйткені есептеу бір адамға шаққанда жүргізіледі.

Халықтың атаулы ақшалай табыстарын бағалау (бұдан әрі - ХААТ) жыл басынан бастап кезең ішінде тек Қазақстан Республикасы бойынша, ал тоқсан мен жыл ішінде-Қазақстан Республикасы мен өңірлер бойынша өспелі қорытындымен ай сайын жүргізіледі.

Халықтың жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыстарын есептеу келесі негізгі кезеңдерді қамтиды:

- 1) жалдану бойынша жұмыстан түскен атаулы ақшалай табыстарды есептеу;
- 2) еңбек ақыны жасыруға жете есептеу коэффициентін есептеу;
- 3) өз бетінше жұмыспен қамтылудан түскен атаулы ақшалай табыстарды есептеу;
- 4) халыққа төленген ағымдағы трансферттерді есептеу;
- 5) халықтың өзге де ақшалай табыстарын есептеу;
- 6) жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыстарды есептеу;
- 7) атаулы және нақты ақшалай табыстар индекстерін есептеу.

Жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табысты есептеу

ХААТ жалпы шамасы жалдамалы жұмыстан, өз бетінше жұмыспен қамтылудан түскен табыстарды, ағымдағы төленген трансферттерді және өзге де ақшалай табыстарды жиынтықтау жолымен анықталады.

Жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыс мынадай формуламен анықталады:

$$\text{ААТ}_{\text{жан басына/шақ}} = \frac{\sum \text{ААТ}_{\text{жалпы}}}{\text{Саны}_{\text{халық}}}$$

мұнда:

$\sum \text{ААТ}_{\text{жалпы}}$ – есепті кезеңдегі ХААТ-тың жалпы сомасы;

$\text{Саны}_{\text{халық}}$ – есепті кезеңдегі елдегі халықтың саны.

Алғашқы статистикалық деректерді ұсыну мерзімінің әртүрлілігіне және жиынтық статистикалық деректер (ақпараттар) мен ведомстволық статистикалық байқаулар бойынша алынған деректерді нақтылауға (түзетуге) сәйкес ай, тоқсан мен жылдық кезеңдерге халықтың атаулы және нақты ақшалай табыстарының жалпы мөлшерін алдын ала есептеу (бірінші бағалау) және қайта есептеу (екінші бағалау немесе нақтылау) жүргізіледі.

Халықтың атаулы және нақты ақшалай табыстарын алдын ала есептеу жыл басынан бергі кезең үшін есептік кезеңнен кейінгі күнтізбелік 40-шы күні ай сайынғы және тоқсандық жиынтық статистикалық деректер (ақпараттар) және ведомстволық статистикалық байқаулар бойынша алынған деректер негізінде, сондай-ақ сарапшылық бағалау мен есептеу (бағалау) кезінде болмаған статистикалық көрсеткіштерді есептеу негізінде жүзеге асырылады.

Халықтың атаулы және нақты ақшалай табыстарын жыл басынан бергі кезеңге және жылға қайта есептеу (нақтыланған бағалау) жылдық жиынтық статистикалық деректер (ақпараттар) және ведомстволық статистикалық байқаулар бойынша алынған жылдық деректер негізінде есепті кезеңнен кейінгі жылдың қыркүйегінде жүзеге асырылады.

Атаулы ақшалай табыстың индексі есептеу.

ХААТ серпінін бағалау үшін атаулы ақшалай табыстардың индексі есептеледі:

$$\text{ААТ}_{\text{и}} = \frac{\text{ААТ}_{\text{е}}}{\text{ААТ}_{\text{б}}} * 100\%,$$

мұнда:

ААТ_и- атаулы ақшалай табыстардың индексі;

ААТ_е- есепті кезеңдегі жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табыс;

ААТ_б- базистік кезеңдегі жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табыс.

Нақты ақшалай табыстың индексі есептеу

Нақты көріністе жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыс көрсеткішін есептеу тұтыну бағалары индексінің көмегімен жүргізіледі.

Нақты көріністе жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табысты есептеу ағымдағы көрсеткішті базистік кезеңнің салыстырмалы бағаларына келтіру әдісімен мына формула бойынша жүзеге асырылады:

$$\text{НАТи} = \frac{\text{НАТи}}{\text{ТБИ}} * 100\%$$

мұнда:

НАТи – нақты ақшалай табыстардың индексі;

ААТи – есепті кезеңдегі атаулы ақшалай табыстардың индексі;

ТБИ – есепті кезеңдегі тұтыну бағаларының индексі.

4. Пайдалы сілтемелер

Халықтың атаулы ақшалай табыстарын есептеу (бағалау бойынша) әдістемесі

Атаулы ақшалай табыстар, «Талдау» Ақпараттық-талдау жүйесі

Шығаруға жауапты:	Департамент	Орындаушы:	Мекенжай:
Еңбек және тұрмыс деңгейі статистикасы департаменті	директоры: Т. Демешева Тел. +77172 749022	А. Мақшаева Тел. +7 7172 749262 E-mail: a.makshayeva@aspire.gov.kz	010000, Астана қаласы Мәңгілік ел даңғылы, 8 Министрліктер үйі, 4-кіреберіс

© Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің Ұлттық статистика бюросы